

Náklady na léčbu zdravotních dopadů sexualizovaného násilí jsou 2,3 mld. Kč ročně

Stát by se měl sociálními tématy prioritně zabývat, protože prevence násilí a včasná a specializovaná pomoc obětem a přeživším se vyplatí.

Praha 22. února 2024

2,3 mld. Kč ročně je vynaloženo z veřejného zdravotního pojištění na léčbu dopadů sexualizovaného násilí. Vyplývá to z nového výzkumu organizace proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s. a agentury MindBridge Consulting a.s. Dle výzkumu se s nějakou formou sexualizovaného násilí setkalo 58 % žen. Konkrétně se znásilněním pak každá pátá žena (20 %). 76 % obětí znásilnění uvedlo dopady na své psychické nebo fyzické zdraví, vztahy, studium, práci, či dokonce život ohrožující dopady. Ženy, které zažily znásilnění ve věku do 15 let, téměř všechny uvedly, že to mělo negativní dopady na jejich život (93 % respondentek).

Výstupy reprezentativního výzkumu mezi 5042 ženami ve věku 18-65 let v ČR organizace zveřejňuje u příležitosti **Evropského dne obětí trestných činů** a upozorňuje tím na **závažnost sexualizovaného násilí**.

„Náš unikátní výzkum zaplnil mezeru v dostupných datech o sexualizovaném násilí: máme konkrétní vyčíslení nákladů na zdravotní péči a léčbu některých z dopadů tohoto násilí. Přestože utrpení a bolest obětí nelze vyčísřit, jde o důležitý ukazatel toho, o jak závažný a rozsáhlý problém jde“, uvádí Jitka Poláková, ředitelka proFem, o.p.s. „Výzkum také ukázal, že oběti čelí často dlouhodobě různým dopadům na psychické zdraví, vztahy, práci, studium. A právě specializované služby jako ty, které poskytujeme v proFem, hrají v podpoře obětí a řešení těchto dopadů nezastupitelnou roli. Obětem pomáháme v procesu uzdravování a vyrovnávání se s následky prožitého násilí. Tím předcházíme prohlubování psychických i fyzických dopadů a pomáháme tak snižovat náklady na další léčbu.“
dodává Poláková.

„Analýza proFem ukázala, že náklady spojené se sexualizovaným násilím jsou enormní. Potvrzuje se, že investice do prevence tohoto násilí jsou nejen správné, ale také ekonomicky racionální. Proto považuji za důležité, aby vláda v souladu se svým akčním plánem prevence genderově podmíněného násilí zajistila dostatek finančních prostředků na prevenci a na zajištění dostupnosti specializovaných služeb pro oběti. Zásadní je také vzdělávat všechny profese, které přicházejí do kontaktu s oběťmi tak, aby se zabránilo jejich další traumatizaci a aby poskytovaná pomoc byla co nejvíce citlivá a profesionální,“ říká zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Laurenčíková Šimáčková.

Více o dopadech sexualizovaného násilí

Z výzkumu vyplynulo, že oběti čelí v různé míře těmto dopadům:

- **psychickým následkům** (př. zvýšená citlivost, snížení sebevědomí, sebeúcty, pocity viny);
- **chronickým onemocněním**, tedy onemocněním, která přetrvávají dlouhou dobu a vyžadují opakovanou lékařskou péči nebo omezují běžné denní činnosti, a to jak **psychickým chronickým onemocněním** (př. deprese, posttraumatická stresová porucha, panické ataky), tak **fyzickým chronickým onemocněním** (př. migrény, zažívací potíže, bolesti zad);
- **sociálním dopadům** (př. ukončení/přerušování studia, pracovní neschopnost, ztráta přátel);
- dopadům na **reprodukční zdraví** (př. pohlavní choroby, infekce, neplánované těhotenství);

- **život ohrožujícím dopadům** (př. sebevražedné myšlenky, pokus/y o sebevraždu).

Například v **případě znásilnění** (zažitého kdykoliv v průběhu života) uvedly respondentky: 62 % psychické a související následky, 44 % sociální následky, 39 % chronická onemocnění (30 % psychická chronická onemocnění a 23 % fyzická chronická onemocnění), 20 % dopady na reprodukční zdraví, 12 % na životě ohrožující následky. **Z výzkumu také vyplynulo, že násilí prožité před 15. rokem života mívá na oběti a přeživší hlubší dopady.** U znásilnění, které respondentky zažily, když jim ještě nebylo 15 let, tak uvádí 78 % psychické následky, 62 % chronická onemocnění, 58 % sociální následky, 33 % dopady na reprodukční zdraví a 28 % dokonce uvedlo na životě ohrožující následky. Oproti rozšířené představě o fyzických zraněních, výzkum ukázal, že je mělo pouze 5 % respondentek, které zažily znásilnění v průběhu života a 8 % těch, které ho zažily ve věku do 15 let.

Zdravotní péče a léčba dopadů sexualizovaného násilí

Ve výzkumu jsme se také zaměřili na oblast léčby zdravotních dopadů sexualizovaného násilí: chronických onemocnění, dopadů na reprodukční zdraví, zranění, i psychických následků. **Ročně tuto léčbu vyhledá přibližně 123 550 žen. Roční náklady z veřejného zdravotního pojištění na tuto léčbu činí 2,3 mld. Kč.** Tato částka nezahrnuje vlastní výdaje obětí jako je úhrada léčiv nebo péče nad rámec zdravotního pojištění. Největší část, přes 1,7 miliardy Kč, představují náklady na léčbu psychických následků. Z výzkumu také vyplynulo, že **32 % žen nevyhledalo lékařskou pomoc, i když ji v důsledku prožitého násilí potřebovaly.**

Snížení negativních dopadů na životy obětí a přeživších

Alarmující výsledky výzkumu zdůrazňují naléhavou potřebu minimalizace negativních dopadů sexualizovaného násilí na oběti a přeživší, a to vytvořením robustního systému podpory obětí a přeživších, jehož součástí bude:

- síť **komplexních specializovaných služeb pro oběti a přeživší**, které budou dodržovat standardy práce v oblasti genderově podmíněného násilí a budou dostupné nejen v Praze, ale také v dalších regionech;
- zajištěno systémové a předvídatelné **finanční krytí těchto služeb z veřejných prostředků**, což je klíčové pro úspěšné fungování tohoto systému a v dlouhodobém horizontu přinese úsporu nákladů na zdravotní péči a celkovou ekonomickou efektivitu;
- systematická podpora a pevné zakotvení **interdisciplinární spolupráce** v institucionálním rámci, tedy podpora úzké spolupráce klíčových institucí a organizací jako jsou policie, zdravotníci a neziskové organizace, a jejich průběžné vzdělávání;
- zajištění **průběžné a systematické prevence a předcházení násilí**, jak ve formě vzdělávání a informování široké veřejnosti, tak specifickými nástroji a službami zajišťujícími včasné odhalení a řešení násilí.

Zlepšení porozumění a podpory obětem

V reakci na nedostatečnou péči o oběti sexualizovaného násilí otevřela organizace proFem v lednu 2024 komplexní centrum PORT. Jeho cílem je zvýšit kvalitu péče o oběti, snížit riziko retraumatizace a poskytnout jim vhodnou podporu. K širšímu cíli, kterým je zlepšení společenského porozumění a podpory obětí násilí, organizace přispívá i dalšími aktivitami – například kampaní [Obyčejné předměty, neobyčejná bolest \(vč. videí\)](#) nebo iniciací [Platformy pro pomoc osobám se zkušeností se sexualizovaným násilím](#).

Kontakt

Jitka Poláková, ředitelka proFem, jitka.polakova@profem.cz, 774 433 005

Michaela Černá, office management, administrativa@profem.cz, 774 433 002

Výzkum byl realizován v rámci projektu Rozvoj Platformy pro pomoc obětem sexuálního násilí, který je podpořen z Fondů Norska 2014–2021.